

OVERIJSSSEL

Ph. Bloemhoff-de Bruijn en A. Hottenhuis

Over de spelling

- De Twentse dialecten

De drie zinnetjes zijn voor wat betreft de dialecten van Hellendoorn en Denekamp omgezet in de spelling van de Kreenk voor de Twentse Sproak. Deze spelling uit 1981, met een belangrijke spellingwijziging in 1996, is een klankspelling. Elk plaatselijk dialect kan zich er eventueel met de typisch eigen klankvariant in uitdrukken (*voor*, *veur*, *vuur* = voorzetsel *voor*). Voor deze zinnen is het van belang te weten dat *ea* wordt uitgesproken als de *ai* in Eng. *unfair*; *öa* als de *oeu* in *oeuvre*; *oa* als de *òò* in *òòh* (uitroep); *ö* als de *ö* in *Köln*; *plukken* klinkt als *pluk-ng*; in de schrijfwijze het verschil tussen de *o* van *pot* en de *o* van *dom* niet tot uitdrukking komt. In *dochter* en *spot(te)* wordt de *o* van *pot* gehoord; in *bos* de *o* van *dom*.

- Het dialect van Deventer

Het Deventers is geschreven in de spelling die in 1984 is vastgelegd in de *Handleiding veur 't schrieven in 't dialekt van Dèventer en umstreken* (een uitgave van de Dialektkringe Salland en Oost-Veluwe). De *oa* in zin 82 klinkt als in het leenwoord *rose* (is dus dezelfde klank als de *oa* in het Twents). *Plukken* klinkt als *pluk-ng*; de *-en* in Deventers *geven* (zin 22) wordt niet uitgesproken als *geem-m* maar als *geeff^en*, met een *f* die min of meer stemhebbend is, en een bijna verdwenen 'stomme *e*'. De *ò* staat in de Deventer spelling voor de *o* van *dom*; de *o* voor de *o* van *pot*.

- Het dialect van Kampen

Het Kamper dialect is omgezet in de spelling die voor Noordwest-Overijssel wordt gehanteerd door de IJsselakademie, en die nauw aansluit bij de Drentse en Stellingwerfse spelling.

De *ä* (zin 82) is een klinker die 'tussen *a* en *e* inligt', en ongeveer klinkt als de *a* van Engels *car*, de *ää* (zin 22) is de lange tegenhanger ervan. De *ao* (zin 82) klinkt als in het leenwoord *rose*, en is dus dezelfde klank als de *oa* in het Deventers en Twents. *Plukken* klinkt als *pluk-ng*; *geven* als *geem-m*. Het verschil tussen de *o* van *pot* en de *o* van *dom*

komt in de schrijfwijze niet tot uitdrukking. In *dochtertien* en *spot* wordt de *o* van *pot* gehoord; in *bos* de *o* van *dom*.

- RND zin 82: Haar dochtertje is met een korfje naar het bos gegaan om bosbessen te plukken.

Hellendoorn eːr dœxtətin iʃ metən maːntin nɔːt buʒəgɔːn ʌm brʌmɛls tə plʌkɨ

Eur döchtertien is met 'n maantien noar 't bos egoan um brummels te plukken.

Denekamp eːrə dœxtə iʃ metən kœːrfkən nɔːt bus hən gːɔːn ʌm brʌmɛls of brœmɛls tə plʌkɨ

Eare dochter is met 'n köarfken noar 't bos hengoan um brummels te plukken.

Deventer haːr dœxtətjən izmetən mantjənɔːt buʒəgɔːn ʌm brʌmɛls tə plʌkɨ

Haar dochtertjen is met 'n mandjen noar 't bōs egoan um brummels te plukken.

Kampen haːr dœxtərtin iʃ metən maːntin nɔːt buʒəgɔːn ʌm brʌmɛls tə plʌkɨ

Haar dochtertien is met een mäntien nao 't bos egaon um brummels te plukken.

- RND zin 83: Er is een sport uit die ladder.

Hellendoorn dərɪʃ ən spɔtə ytə ledər

Der is 'n spotte uut de ledder.

Denekamp dœːrɪʃ nə spɔt utə ledə

Doar is ne spot oet de ledder.

Deventer dœːrɪzən spɔt yti ledər

Doar is 'n spot uut die ledder.

Kampen dərɪʃən spɔːt fāndi ledər of ən treː yti ledər

Der is een spot van die ledder / een tree uut die ledder.

- RND zin 22: Ik zal je kraaltjes geven.

Hellendoorn   ɪksalʉ kra.ləχis ge:m
Ik zal oe kralegies geem.

Denekamp   ɪk sal diː kræ'lkəs g,em
Ik zal die krealkes gem.

Deventer   ɪksalʉ krɛ.ləkəs ge_jfən
Ik zal oe krellekes geven.

Kampen   ɪk ʒal u kraːltis of krɛ.ləχis ge:m.
Ik zal oe kräälties/krellegies geven.